

Nationaal Park
Drentsche Aa

Vier projecten

KWALITEITSIMPULS
NATIONAAL PARK

DOOR STROOM

MAGAZINE 37
NAJAAR 2021

Arie Fonk
**VEELZIJDIG
BETROKKEN**

Otter
& bever

Drenthe

Otters en bevers IN DE DRENTSCHE AA

2021 IS HET JAAR VAN DE OTTER. SINDS DE HERINTRODUCTIE IN ONS LAND BIJNA TWINTIG JAAR GELEDEN IS HET ICONISCHE DIER BEZIG AAN EEN GEWELDIGE COMEBACK. NET ALS DAT ANDERE IN EN BIJ WATER LEVENDE ZOOGDIER, DE BEVER. BEIDE DIEREN KOMEN VOOR IN HET NATIONAAL PARK DRENTSCHE AA EN DOEN HET DAAR GOED, VERTELT CINDY DE JONGE, DIE HUN WEL EN WEE IN DIT GEBIED NAUWLETTEND VOLGT.

Otter in opmars

“Het Drentsche Aa-gebied is een van de kerngebieden in de verspreiding van de otter, naast onder meer de Weerribben-Wieden en De Onlanden. We weten dat hier het hele jaar otters aanwezig zijn en dat er elk jaar jongen worden geboren en grootgebracht. We zien ze op de wildcamera's en we vinden hun sporen”, vertelt Cindy de Jonge. Cindy is regiocoördinator Drenthe voor het ‘netwerk ecologische monitoring otter & bever’ en houdt met een groep vrijwilligers de populaties in het Drentsche Aa-gebied in de gaten, onder meer via de camera's die ze her en der heeft geplaatst en door te zoeken naar hun sporen. Bij de otter zijn dat vooral de keutels, de zogenaemde ‘spraints’.

“Uiteindelijk gaat het in het hele gebied misschien maar om een handjevol otters”, relativeert ze. “Hoeveel precies is moeilijk te zeggen. Otters hebben wel territoria die ze verdedigen tegen soortgenoten, maar als het zo uitkomt kunnen ze hun heil ook zomaar ergens anders zoeken. Een vrouwtje waarvan ik in 2020 verse spraints vond in het Gasterensche Diep, bleek hetzelfde vrouwtje dat ik twee weken eerder had bemonsterd bij Zeijen.” ‘Bemonsteren’ betekent in dit geval: DNA afkomstig uit keutels analyseren (“dat kan als de keutels nog vers zijn”). “Bovendien

zijn de territoria erg groot”, legt ze uit. “Een mannetje kan er wel vijftien kilometer oever als woongebied op na houden. En een vrouwtje tolereert ook wel andere vrouwtjes in haar territorium als er eten genoeg is. Dat alles maakt het lastig het aantal te bepalen. In elk geval neemt het aantal plekken waar we ottersporen vinden elk jaar toe.”

De grote mobiliteit van de otter is een handige eigenschap voor een soort die zijn verspreidingsgebied aan het vergroten is, maar tegelijk ook zijn achilleshiel. “Elk jaar wordt ongeveer een derde van de otterpopulatie doodgereden. Vooral jonge mannetjes op zoek naar een nieuw territorium zijn het slachtoffer, maar ook vrouwtjes met jongen die een veiliger plek proberen te vinden”, weet Cindy.

Ondanks de grote tol die het verkeer eist, neemt de otterstand toe. Paradoxaal genoeg is het toenemende aantal slachtoffers dus een goed teken: het betekent dat de populatie groeit. Tegelijk geeft het ook het belang aan van voorzieningen waardoor otters verkeerswegen veilig kunnen passeren. De grootste bottleneck in het Drentsche Aa-gebied was tot nu toe de A28. Gelukkig is dit verbeterd: bij Haren is in de zomer van 2021 een onderdoorgang voor (onder andere) otters gemaakt,

terwijl al eerder een passage onder de snelweg iets zuidelijker bij de Witte Molen is aangelegd.

Hoe de bever de otter helpt

De bever is tegenwoordig vooral in het nieuws als probleemdier, dat dijken en oevers ondergraaft en voor wateroverlast zorgt. Maar het is goed om te beseffen dat de bever als ‘ecosysteemingenieur’ ook grote positieve effecten op de natuur heeft. Ook otters profiteren van hoe bevers hun omgeving verbouwen. Dat laat het voorbeeld van de beverdam in het Gasterensche Diep prachtig zien. Cindy de Jonge vertelt: “Toen een beverfamilie in deze beek een dam bouwde, waren er grote zorgen. Zou de kwetsbare vegetatie onder water lopen? Kunnen de zeldzame rivierprikken hun paaiplaatsen nog wel bereiken? Men heeft de dam een paar keer afgebroken, maar telkens bouwden de bevers een nieuwe. Uiteindelijk is besloten de dam te laten zitten en te volgen wat er gebeurt, om daarvan te leren.”

“Bovenstrooms van de dam stuwt het water van de beek op. Zo is een ‘bevermeer’ ontstaan, waar vissen graag gebruik van maken en waar de otter dus graag komt jagen. Langs de oevers groeit riet en ruigte en ligt veel dood hout waar de otter zich in kan verstoppen. Een otter maakt geen eigen hol of burcht en heeft

dus dergelijke natuurlijke schuilplekken nodig.”

“Bij sterke waterafvoeren is de dam een aantal keren overstroomd en een paar keer doorgebroken. Door de kracht van het water is benedenstrooms van de dam een draaikolk ontstaan, een diepe kom. Tijdens de vorstperiode van afgelopen winter was de beek grotendeels bevroren, maar in de kom bleef het water open. In de sneeuw waren de pootafdrukken te zien van de otter. Hier kon hij nog het water in om op vis te jagen. En niet alleen de otter; ook aalscholver en zilverreiger zie ik hier regelmatig voedsel zoeken. Bevers maken ook wakken in het ijs door er van onderaf met hun harde schedel tegenaan te stoten. Ook daar profiteren otters van, en bijvoorbeeld ook ijsvogels.”

“De dam is in juni opnieuw doorgebroken, de kans is groot dat de bevers hem weer opbouwen als het te droog wordt in het gebied. Bevers bouwen pas dammen als dat nodig is om de ingang van hun burcht of hol onder water te houden en om veilig bij voedsel te komen. Door toedoen van de bevers is het landschap hier veranderd, de beek heeft haar loop om de dam heen verlegd en zo een extra meander gekregen, wat weer extra natuurlijke variatie toevoegt.”

Paspoorten

Otter (*Lutra lutra*)

Behoort tot de marterachtigen
Lengte incl. staart 75-150 cm, gewicht 5-12 kg
Voedsel: voornamelijk vis, maar ook kikkers, rivierkreeften en andere kleinere dieren
Herintroductie in Nederland: vanaf 2002 in Weerribben-Wieden en Rottige Meente (Fr)
Populatieschatting Nederland: 450
In Drentsche Aa-gebied sinds: ongeveer 2015, mogelijk eerder
Huidige populatie Drentsche Aa: niet precies te zeggen; ‘handjevol’

Bever (*Castor fiber*)

Behoort tot de knaagdieren
Lengte incl. staart 95-135 cm, gewicht 15-35 kg
Voedsel: verse planten en boombladeren, 's winters ook bast en twijgen
Herintroductie in Nederland: vanaf 1988 in Biesbosch en Gelderse Poort; vanaf 2008 in Drenthe
Populatieschatting Nederland: 3500
In Drentsche Aa-gebied sinds: 2010
Huidige populatie Drentsche Aa: 17 territoria, zo'n 64 bevers

Beverbeheerplan

De provincies Groningen en Drenthe hebben begin dit jaar een gezamenlijk beverbeheerplan vastgesteld voor de periode tot en met 2025. Het doel is bevers een goede plek te geven in de natuur van beide provincies, zonder dat dit ten koste gaat van de waterveiligheid en de zorg voor voldoende water. Het grondgebied van beide provincies is ingedeeld in drie zones:

Groene zone: bever welkom

(Nationaal Park Drentsche Aa valt hierin)

Oranje zone: bever welkom zolang hij geen groot negatief effect heeft.

vergoeding beschikbaar voor bedrijfsmatige schade, zoals vrachtschade aan gewassen

Rode zone: bever niet welkom;

bevers worden gevangen en verplaatst.

FOTO: CINDY DE JONGE

FOTO OTTER: HILCO JANSMA

Vier projecten

KWALITEITSIMPULS NATIONAAL PARK

NATIONAAL PARK DRENTSCHE AA HEEFT EEN DRIEJARIGE SUBSIDIE GEKREGEN VOOR EEN 'KWALITEITSIMPULS'. HET GELD IS BESTEMD VOOR PROJECTEN DIE HET PARK HELPEN TE VOLDOEN AAN DE STANDAARD VOOR NATIONALE PARKEN NIEUWE STIJL DIE LANDELIJK IS AFGESPROKEN. DE HELFT VAN HET GELD KOMT VAN HET MINISTERIE VAN LNV, DE ANDERE HELFT VAN DE PROVINCIE DRENTHE. IN DE PERIODE 2021-2023 WORDEN VIER PROJECTEN UITGEVOERD DIE NATUUR EN LANDSCHAP VERSTERKEN, HET GEBIED AANTREKKELIJKER MAKEN VOOR WONEN EN RECREËREN, DE BETROKKENHEID VAN INWONERS VERGROTEN ÉN BIJDRAGEN AAN DE TRANSITIES VAN LANDBOUW EN ENERGIE. OF PRECIEZER GEZEGD: DIE DAARVOOR AANZETTEN GEVEN. WANT DE SUBSIDIE IS BEDOELD ALS 'PROCESGELD'; DE UITVOERING IS DE VOLGENDE FASE. DE VIER PROJECTEN WORDEN UITGEVOERD DOOR VERSCHILLENDE PARTNERS VAN HET NATIONAAL PARK, IN ONDERLINGE SAMENWERKING. DE VIER PROJECTLEIDERS VERTELLEN.

Duurzaam toerisme

“Dit deelproject richt zich op het versterken van de beleving van het Nationaal Park Drentsche Aa op een economisch vitale, ecologisch houdbare en sociaal aanvaardbare wijze”, vertelt projectleider Ingeborg de Groot van Recreatieschap Drenthe. “Uit eerdere verkenningen is naar voren gekomen dat de beleving van het Nationaal Park sterker kan. Hoe zorgen we dat mensen weten: ik ben in het Nationaal Park, en om dat echt beleefd te hebben moet ik dat en dat meegemaakt hebben? We hebben meer beleeflocaties nodig, bijvoorbeeld plekken waar je het beekwater niet alleen kunt zien maar ook kunt voelen, waar je met je voeten in het water kunt staan. Waar kan dat zonder dat je kwetsbare natuur verstoort?”

“Ook de ontvangst van bezoekers kan beter. De ambitie is een bezoekerscentrum; dat hoort bij een nationaal park nieuwe stijl en het is ook een wens van veel ondernemers: een startpunt waar je mensen naartoe kunt verwijzen en waar ze meegenomen worden in het verhaal. De planvorming voor het bezoekerscentrum is een parallel spoor; wij kijken naar het hele stelsel van ontvangstplekken. Wellicht moet er een toegangspoort bij komen en het is belangrijk dat de toegangspoorten allemaal dezelfde uitstraling hebben.”

Meer weten? Ingeborg de Groot (Recreatieschap Drenthe), 0521-593210, i.degroot@recreatieschap.nl

Transitie landbouw

Geertje Enting is boerin in het Drentsche Aa-gebied (op een gemengd bedrijf met akkerbouw en veehouderij) en zelfstandig projectleider. Zij leidt ook dit deelproject. “Het bestaat uit twee onderdelen”, vertelt ze. “We kijken naar de mogelijkheden voor natuurinclusieve landbouw in het gebied en naar bio-economie: hoe kun je landbouwproducten die hier geproduceerd worden of in de toekomst geproduceerd gaan worden meerwaarde geven.” In dat tweede opzicht is het project te zien als de opvolger van het project Bio-economie Drentsche Aa, waaruit het streekbrood ‘Dubbel Drents’ voortkwam: brood verkocht door bakkers in de streek, gemaakt van meel uit graan dat is verbouwd in de streek. “We gaan verder zoeken naar nog niet ontdekte of nog niet ontwikkelde mogelijkheden, en kijken daarbij naar producten, bouwplannen en afzetkanalen.” De essentie van het project is volgens Geertje dat er niet over, maar mét de landbouw gepraat wordt. “We gaan samen met

boeren een ontdekkingstraject in. Welke kansen zien zij zelf voor de versterking van biodiversiteit op boerenland? Wat voor maatregelen passen hier? Wat kan wel en wat niet? En wat levert het op? Niet alleen in geld, maar misschien bijvoorbeeld in een gezondere vruchtwisseling, om iets te noemen. En in plezier in het werk en waardering door de buitenwereld.”

De beide projectonderdelen natuurinclusieve landbouw en bio-economie zijn nauw met elkaar verbonden; de verbindende schakel is de bodem, stelt Geertje. “De bodem is de basis voor de boer en voor de biodiversiteit. Of je bodemleven op orde is, hangt af van wat je er mee doet. En dat hangt samen met de keuze van gewassen.”

Meer weten? Geertje Enting, 06-55766883, info@geertjeenting.nl

Biodiversiteit en participatie

Inwoners betrekken bij het beheer van natuur en het landschap in hun eigen woonomgeving: dat is het doel van dit deelproject, waarvan Stefan Pronk van Landschapsbeheer Drenthe projectleider is. Landschapsbeheer voert het project uit in nauwe samenwerking met de BOKD (Brede Overleggroep Kleine Dorpen Drenthe). “We gaan met vijf dorpen aan de slag; dit najaar wordt bekend. Samen met bewoners gaan we kansen voor het verbeteren van natuur en landschap in het dorpsgebied verkennen, onder meer via excursies, lezingen en gesprekken. We voorzien de bewoners van kennis over hun omgeving, maar tekenen ook hun verhalen en hun kennis op. We brengen hun wensen en ideeën in kaart. Het doel is om die te bundelen in dorpsvisies met bijbehorende concrete plannen, die dan in de jaren na 2023 kunnen worden uitgevoerd.”

Landschapsbeheer en BOKD hebben gezamenlijk ervaring met dit soort trajecten; ook in dorpen in het Drentsche Aa-gebied hebben ze al eens een vergelijkbaar project uitgevoerd. Stefan: “Daar zijn allerlei initiatieven uit voortgekomen en er zijn nog steeds bewoners in die dorpen actief in het onderhoud van natuur en landschap.”

Meer weten? Stefan Pronk (Landschapsbeheer Drenthe), 06-50744116, s.pronk@lbdrenthe.nl

Energietransitie en participatie

Ook in dit deelproject staan de bewoners centraal en ook bij dit project is de BOKD nauw betrokken. “Met bewoners willen we

kijken welke mogelijkheden er in dit bijzondere landschap zijn om de energievoorziening te verduurzamen”, vertelt projectleider Remco Mur van de Natuur- en Milieufederatie Drenthe. “Dan kun je denken aan zonnepanelen of andere technische voorzieningen, maar dan wel echt kleinschalig, geen grote zonneparken of windturbines. Maar het kan ook gaan om energiebesparing, verduurzaming van erfgoed of bijvoorbeeld een project rond mobiliteit.”

“We willen in acht dorpen aan de slag gaan. Het beoogde resultaat is dat er voor elk dorp een dorpsenergieplan ligt, met concrete plannen die in de jaren daarna kunnen worden uitgevoerd. Al bestaande initiatieven bieden we ondersteuning als ze daar behoefte aan hebben. Daarnaast moet het project leiden tot een overkoepelende visie vanuit de bewoners op de energietransitie in het Drentsche Aa-gebied, die we aan het Overlegorgaan aanbieden. En die dan hopelijk als basis voor de aanpak in dit gebied kan dienen.”

Meer weten? Remco Mur (Natuur- en Milieufederatie Drenthe), 0592-311150, r.mur@nmfdrenthe.nl

Oproep: weet u een plek met een foto en een verhaal?

Deze keer geen foto's van een plek in het Drentsche Aa-gebied toen en nu. We doen voor deze rubriek een oproep aan u, de inwoners van het gebied en lezers van dit magazine. Er zijn vast en zeker mensen die oude foto's hebben, en verhalen over hoe het vroeger was en hoe het is veranderd. Hebt u een mooi verhaal over een plek in het Drentsche Aa-gebied toen en nu? En hebt u daar een foto van vroeger bij? Maak een foto van dezelfde plek nu en stuur ons beide foto's toe, met uw toelichting. Misschien komen dan prachtige verhalen naar boven die wij – en met ons de meeste andere lezers – niet kennen.

Mail ons:

Stuur uw bijdrage (tekst en foto's) naar drentscheaa@drenthe.nl en wie weet staat uw verhaal in de volgende Doorstroom!

Drentsche Aa! INSPIREERT!

Voor veel mensen – kunstenaars, wetenschappers, natuurliefhebbers en anderen – was en is de Drentsche Aa een bron van inspiratie. In deze rubriek vertellen zij wat het landschap van de Drentsche Aa voor hen betekent.

Het landschap
wil iets vertellen

Arie Fonk op veel manieren betrokken bij DrentscheAa-gebied

Arie Fonk uit Rolde is niet in één hokje te plaatsen. Als kunstenaar is hij onder meer bekend van De Baak, het grote kunstwerk van keien aan het Pieterpad op het Ballooërveld. Hij heeft een bedrijf in het restaureren van beeldende kunst, met het herstel van grote ruimtelijke werken als specialisme. Een select gezelschap kent hem van de pelgrimsstokken die hij maakt van hout dat hij in de bossen in de omgeving vindt. “Ik werk graag met wat de natuur aanbiedt.” Als raadslid van de gemeente Aa en Hunze zet hij zich in voor het behoud van diezelfde natuur.

“Voor De Baak kreeg ik als opdracht: maak iets dat een relatie heeft met het verleden en dat past in het landschap. De cirkel is de basisvorm van de Drentse cultuur in het verre verleden. Rond alle grafheuvels lag een ronde greppel en rond elk hunebed een cirkel van stenen. Zo ben ik tot die cirkel gekomen, ik heb er een teruggebracht op een prominente plek in het landschap. Het is zo'n plek waar je voelt dat er iets is. Het landschap wil iets vertellen, er is iets gebeurd, al kun je het niet precies duiden. Andere mensen hebben daar hetzelfde gevoel bij. Vorige week kwam ik er nog een mevrouw tegen, ze zat op het bankje dat ik net had hersteld. Ze vertelde 'ik ben hier gaan zitten omdat ik steeds moet stoppen, op de een of andere manier heb ik contact met het landschap'. Ik vind het mooi dat anderen dat ook zo ervaren.”

Oude kennis en tradities

“Verder sta ik er niet zo spiritueel in. Maar ik haal wel mijn passie uit oude gebruiken en oude kennis die aan het verdwijnen is. Als kind kwam ik graag bij mijn overgrootmoeder, 'otie' noemden we haar, in Donderen. Zij wist heel veel van planten en hun werking. Dat het sap van daslook hielp tegen puistjes bijvoorbeeld, en stinkende gouwe tegen gordelroos. Die kennis heb ik opgezogen. De pelgrimsstokken en herdersstokken die ik maak zijn ook een voorbeeld van een verdwenen

traditie. In Twente kennen ze nog steeds de goastokken, maar zulke stokken had je in Drenthe vroeger ook. Je maakt ze van stammetjes of takken die gewurgd zijn door kamperfoelie en zich daartegen hebben verzet, zodat een prachtige spiraalvorm is ontstaan. Vaak zijn ze kromgebogen. Drentse jongemannen hingen ze vroeger, voorzien van allerlei versieringen, boven een deur om een meisje ten huwelijk te vragen. Om er wandelstokken van te maken leg ik ze in een zelfgemaakte stoominstallatie, daarna kan ik ze recht buigen. Er zijn wandelaars die ze meenemen op hun pelgrimstocht naar Santiago de Compostela.”

Houdini

Hout in verschillende verschijningsvormen, zwerfkeien: Arie werkt het liefst met de materialen die hij in de natuur in de omgeving aantreft. Als jongetje, geboren en opgegroeid in Yde, was hij altijd al in de natuur te vinden. “Ik ben nog met mijn vader mee geweest het Bunnerveen in om turf te steken.” Hij maakt zich zorgen over wat er aan natuur en waardevol landschap verloren is gegaan en nog dreigt te gaan. Als gemeenteraadslid probeert hij de problemen op de agenda te krijgen en oplossingen te zoeken. En er zijn genoeg ontwikkelingen die hem bezig houden. Zoals de uit de hand lopende recreatiedruk op plaatsen als het Gasselternveld: “Een das weet onderhand niet meer waar hij nog weg kan kruipen om geen toerist tegen te komen.” Een grote bedreiging vormen volgens hem ook de plannen voor grootschalige wind- en zonneparken: “Ik zie natuurlijk de noodzaak van de energietransitie wel en ben ook niet tegen windmolens en zonneparken, maar het kan toch niet zo zijn dat een waardevol landschap als dat van de Drentsche Aa daar invulling aan moet geven? Dat je zonneparken goed kunt combineren met natuur is onzin. En als mensen last hebben van slagschaduw en laagfrequent geluid van windmolens, wat doet dat dan met dieren? Daar wordt niet naar gekeken. Als beest moet je onderhand een soort Houdini zijn om aan alle bedreigingen te ontsnappen.”

Balans van landbouw en natuur

Maar het meest van alles houdt de ontwikkeling van de landbouw hem bezig. “Vroeger waren er veel boeren én veel wild én veel natuur. Nu zijn er nog weinig boeren, is er weinig wild en weinig natuur. Door de schaalvergroting is zeventig procent van de insecten weg en groeit er in grasland nog maar één soort gras in plaats van een verscheidenheid aan planten. Dat is allemaal in een tijdsbestek van vijftig jaar gebeurd. Ergens is iets misgegaan en dat moeten we corrigeren. Ik ben zelf boerenzoon, ik snap de boer heel goed. Het is zijn bestaan, als we hem niets te bieden hebben is het niet gek dat hij voor zichzelf kiest. Maar als we het probleem kunnen benoemen, en dat kunnen we, dan moeten we daar met zijn allen toch een oplossing voor kunnen vinden? Er moet toch een balans te vinden zijn, zodat de boer kan blijven boeren en tegelijk de natuur in stand kan blijven en we kunnen blijven genieten van een mooi landschap? En laten we dan om te beginnen de lelieteelt uit het Nationaal Park uitbannen, want die heeft met voedselvoorziening niets te maken.”

Drentsche Aa

Nieuw

Natuurspeurderstocht

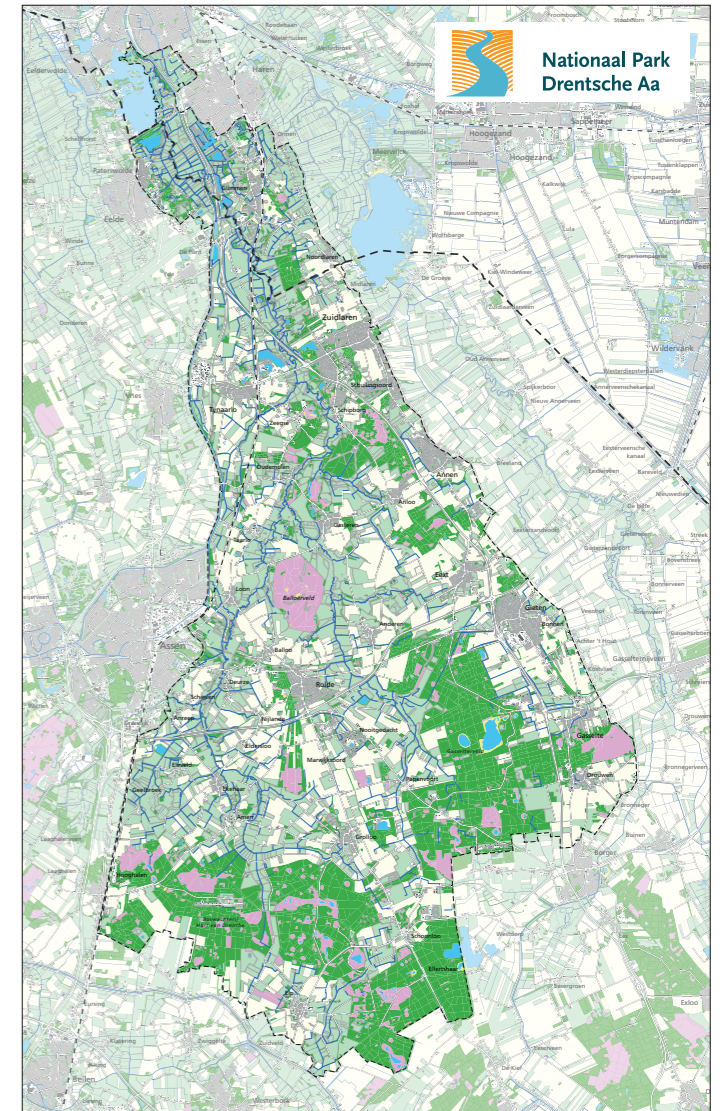
In september hebben enkele klassen in de bovenbouw van basisscholen uit de gemeente Tynaarlo de Nationaal Park Drentsche Aa Natuurspeurderstocht gelopen. De kinderen krijgen op school een spannend verhaal te horen en gaan vervolgens op 'expeditie' in het landschap van de Drentsche Aa. De route bestaat uit enkele veldopdrachten, waaronder vissen in de beek en boren naar ijstijdzand in de grond. Na afloop ontvangen de leerlingen een natuurspeurdersdiploma. De cursus is onlangs aangepast op basis van nieuwe educatieve inzichten en wordt uitgevoerd met hulp Nationaal Park gidsen en vrijwilligers van Staatsbosbeheer.

Nieuwe borden aan grens Nationaal Park

Nationaal Park Drentsche Aa krijgt nieuwe welkomstborden aan de grenzen bij de invalswegen. De bestaande borden staan langs de oorspronkelijke, inmiddels verouderde grenzen van het toen (2002) nog veel kleinere Nationaal Park (de 'centrale driehoek') en zorgen daarmee voor verwarring. Die nog wordt vergroot doordat op een deel van de borden nog de oude naam 'Nationaal beek- en esdorpenlandschap' prijkt.

Van de oude borden wordt een aantal verwijderd; nog bruikbare borden worden verplaatst. Daarnaast komen er nieuwe borden bij, zodat mensen voortaan overal in het Nationaal Park Drentsche Aa welkom worden geheten.

Derde BIO-plan Drentsche Aa in de maak

Dit najaar stelt het Overlegorgaan Nationaal Park Drentsche Aa het eindconcept vast van het Beheer-, Inrichtings- en Ontwikkelingsplan Drentsche Aa (2021-2030). Het BIO-plan is het visiedocument voor samenwerking, doorontwikkeling en investeringen in Nationaal Park Drentsche Aa. Het nieuwe BIO-plan is het derde in de reeks: het eerste werd in 2002 vastgesteld, het tweede in 2013. Dit derde BIO-plan is helemaal in lijn met de eerdere BIO-plannen wat betreft de ambitie om gezamenlijk de kwaliteit van het Drentsche Aa-gebied in stand te houden en te versterken. Sinds het vaststellen van het vorige BIO-plan zijn er wel (beleids)ontwikkelingen die tot andere accenten leiden. De in de afgelopen jaren door het Overlegorgaan vastgestelde rapporten zoals de Landschapsbiografie Drentsche Aa (2015), de Landschapsvisie Drentsche Aa 2.0 (2016), de Inrichtingsvisie beekdalen Drentsche Aa (2017) en het bezoekersmanagementplan Levend Bezoekersnetwerk 2.0 (2018) zijn in dit plan verwerkt. Ook wordt een koppeling gemaakt met de landelijke ontwikkeling van 'nationale parken nieuwe stijl'. Uiteraard willen de bewoners graag laten meepraten over het eindconcept van het plan. We zijn vooral benieuwd naar hun ideeën en suggesties voor het verwezenlijken van de plandoelen. Hiervoor worden twee inloopbijeenkomsten georganiseerd op 26 en 28 oktober 2021. Mogelijk leest u dit net na die tijd. Ga dan naar de speciale projectpagina.

U vindt de verdere planning op de speciale projectpagina:
www.drentscheaa.nl/organisatie-beleid/bio-plan-drentsche
 Hier vindt u ook een contactformulier waarop u suggesties en ideeën kunt inbrengen.

Bankje voor Hendrik Oosterveld

Namens het Overlegorgaan Nationaal Park Drentsche Aa heeft Henk Jumelet (gedeputeerde provincie Drenthe) een zitbankje aangeboden aan oud-voorzitter Hendrik Oosterveld.

Hendrik was voorzitter van het Overlegorgaan in de periode 2011-2019. Graag had hij van het Drentsche Aa-netwerk tijdens een bijeenkomst afscheid genomen. Helaas zat dat er niet in tijdens deze coronapandemie. Maar daarom was hij niet minder blij verrast toen hem op locatie een zitbankje werd aangeboden voor zijn verdiensten. Het bankje staat op een mooie plek met uitzicht op het Grolloëveen.

Nieuwe Nationaal Park Drentsche Aa gevelbordjes en vlaggen bij gastheren

Dit najaar krijgen de Nationaal Park gastheren en gastvrouwen nieuwe bordjes. Daarop is de oude naam Nationaal beek- en esdorpenlandschap vervangen door Nationaal Park Drentsche Aa en de bordjes zijn voorzien van een nieuwe look. Sinds het voorjaar hangen bij alle gastheer-bedrijven al de nieuwe Nationaal Park vlaggen in de mast.

Nu officieel benoemde Junior Rangers weer aan de slag

Op 3 juli presenteerden zeventien (toen nog aspirant-) Junior Rangers van het Nationaal park Drentsche Aa hun afstudeeropdracht. Na afloop ontvingen ze het felbegeerde certificaat en de bijbehorende badge van Jaap Verhulst, voorzitter van het Nationaal Park. Sinds dat moment zijn ze officieel Nationaal Park Drentsche Aa Junior Ranger.

De zeventien Junior Rangers, die in leeftijd variëren van 12 tot 19 jaar, zetten zich in voor het beheer en de bescherming van natuur en landschap in Nationaal Park Drentsche Aa. Ze zijn de jonge ambassadeurs van het Nationaal Park en worden ingezet bij bijeenkomsten en activiteiten. Tijdens hun opleiding leerden ze van alles over het gebied, natuurlijke processen, biodiversiteit en het beheer dat nodig is om een Nationaal Park 'in de benen' te houden. Ze bezochten verschillende organisa-

ties zoals Waterschap Hunze en Aa's, Waterbedrijf Groningen, Staatsbosbeheer en Agrarische Natuur Drenthe. Hier gingen de handen uit de mouwen. "Ik heb veel over de natuur geleerd en het is een hele leuke groep", aldus een van de Rangers. Door corona lag het programma enige tijd stil, maar inmiddels zijn de activiteiten weer opgestart. Zo maakten de Junior Rangers tijdens World Cleanup Day op 18 september een deel van het Nationaal Park schoon. Het Junior Ranger programma is in 2002 opgezet door de Europarc Federatie, de overkoepelende organisatie van nationale parken in Europa. Het idee is om jongeren vroegtijdig bij het beheer van natuur en landschap in hun woonomgeving te betrekken, zodat ze die leren waarderen en beschermen. Het netwerk is sindsdien uitgegroeid over ongeveer 75 beschermde gebieden in vijftien landen. Er doen in Europees verband zo'n tweeduizend jongeren aan het programma mee en er vindt onderling uitwisseling plaats. Meerdere Nederlandse Nationale Parken beschikken over Junior Rangers. IVN verzorgt de werving, opleiding en activiteiten van Junior Rangers in Nederland.

Gastheerschapscursus 2021

Eind oktober start de veertiende NP Drentsche Aa gastheerschapscursus voor (recreatie)ondernemers. In vier bijeenkomsten en een excursie worden de deelnemers opgeleid tot ambassadeur/voorlichter van het Drentsche Aa-gebied. Na afloop ontvangen de cursisten het Nationaal Park certificaat, het gastheerschap gevelbordje en de Nationaal Park vlag. Alle gecertificeerde gastheren vormen onderdeel van het 'Levend bezoekersnetwerk', het informatienetwerk van het Nationaal Park. De gastheerschapscursus is ontwikkeld in samenwerking met gebiedsondernemers, waardoor het aansluit op de dagelijkse praktijk. 'Door de cursus kan ik de geheimen van het landschap overdragen op mijn gasten en er is niets mooiers dan dat', aldus Nationaal Park Drentsche Aa gastheer Gerrit Dolstra.

Nationaal Park Drentsche Aa voorlichtingsfilm

Voor de zomer zijn de opnamen gemaakt voor de nieuwe Nationaal Park Drentsche Aa voorlichtingsfilm. De bestaande film was verouderd en liet alleen beelden zien uit het oude Nationaal Park-deel. De nieuwe film gaat over het hele Nationaal Park 'van brongebieden tot benedenloop'. Diverse thema's zoals natuur en landschap, cultuurhistorie, landbouw en recreatie komen aan bod. De teaser 'Nationaal Park Drentsche Aa - Neem de tijd het te ontdekken ...' is al klaar en te bekijken op YouTube: <https://youtu.be/>

Drentsche Aa NATUUR KALENDER

Gekraagde aardster

De herfst is het seizoen van paddenstoelen. Die beantwoorden lang niet allemaal aan het klassieke beeld van een steel met een hoed. Wie voor het eerst een aardster ziet, denkt misschien niet eens meteen aan een paddenstoel. Aardsterren bestaan uit een bolletje in een ster. Die ster ontstaat doordat de beschermklaag om het bolletje tijdens het groeien open splijt en de 'sterpunten' naar buiten en vervolgens naar beneden omkrullen. Het bolletje dat zo tevoorschijn komt zit vol sporen, die als ze rijp zijn door een kleine

opening bovenin naar buiten komen. Er zijn meerdere soorten aardsterren, maar ze zijn allemaal zeldzaam, op één na: de gekraagde aardster. Die is ook in Nationaal Park Drentsche Aa op een paar plekken te vinden. De meeste groeiplaatsen liggen langs fietspaden in het bos. Dat heeft een bijzondere verklaring. Aardsterren houden van kalk (daarom vind je ze in ons land vooral in duinen aan de kust). Veel fietspaden in Drenthe zijn voorzien van een laag schelpen en door uitspoeling komt een beetje daarvan naast het pad terecht. Voldoende voor de gekraagde aardster, naast nog een paar andere soorten paddenstoelen zoals de witte kluiwzwam. De gekraagde aardster groeit op de grond, waar hij dood plantenmateriaal opruimt (het is daarmee een 'saprofiet'). Je kunt de gekke sterren de hele herfst door vinden, en zelfs de hele winter door zolang het niet vriest. Wel een kwestie van goed kijken, want doordat

ze ongeveer dezelfde kleur hebben als de bosgrond waar ze op groeien en het afgevallen blad dat ze opeten, vallen ze ondanks hun 'buitenaardse' vorm niet meteen op.

Nieuwe rubriek!

EVEN KIEKEN

HET RAVIJN BIJ GASSELTE

FOTO: HANNA SCHIPPER

Bij een gebergte horen ravijnen. De grootste 'bergrug' van Drenthe, de Hondsrug, heeft ook een ravijn, al is het wel door mensen gemaakt. Het is te vinden ten noorden van Gasselte, aan de rand van de Hondsrug en nog net binnen de grenzen van Nationaal Park Drentsche Aa. Het staat ter plekke bekend als 'Het Ravijn'. Door deze geul liep vroeger de spoorlijn van Assen naar Stadskanaal, een van de spoorlijntjes die de Noordoosterlocaalspoorweg-Maatschappij (NOLS) een eeuw geleden in Drenthe exploiteerde. De helling vanuit het Hunzedal de Hondsrug op was te steil voor de NOLS-locomotieven.

Daarom is hier een doorsnijding van ongeveer een kilometer gemaakt om een flauwere helling te krijgen. De lijn werd in 1905 geopend; in 1947 passeerde de laatste passagierstrein. De spoorlijn is weg, maar het ravijn ligt er nog en is nu een mooi wandelpad tussen twee hoge, deels beboste hellingen. Er lopen verschillende wandelroutes door het Ravijn: de Hamerlandenroute van 6 kilometer (www.eindjeomindrenthe.nl/assets/kostvliet-hamerlanden.pdf), de 13 kilometer lange Dorp en Veldroute vanuit Gieten (www.drenthe.nl/routes/2551907193/dorp-en-veld) en het Hondsrugpad, de lange afstandswandelroute tussen Groningen en Emmen,

die deel uitmaakt van de grensoverschrijdende Hünenweg. Laatstgenoemde route verbindt de beide UNESCO Global Geoparks De Hondsrug en Terra Vita (D).

Het mooiste uitzicht van bovenaf heb je vanaf de historische spoorbrug. De markante brug met forse pijlers van rode baksteen is gebouwd in 1905, gerenoveerd in 2012 en toegankelijk voor wandelaars en fietsers. Wandelaars kunnen hier via een trap naar beneden of omhoog. Vanaf de Gieterweg van Gasselte naar Gieten wijst een bordje de weg naar de brug.

VOOR DE LENS

Foto en tekst: Gerlof Hulst

'We proberen als het even kan tijd door te brengen in de natuur. Wandelen is voor ons een vorm van ontspanning na een drukke week werken. En wat is er nou fijner dan bij wijze van spreken in je achtertuin een heerlijk stuk te kunnen wandelen en genieten van wat

de natuur te bieden heeft? We houden beiden ook van fotograferen, zodat we genoeg foto's hebben om te kunnen nagenieten. Elk jaargetijde heeft zijn eigen charmes en waar je ook gaat wandelen, het is elke keer weer anders. Al kan het in het najaar wel

eens lastig zijn wanneer je tot je enkels door de modder moet als het een poos goed geregend heeft. Voorlopig zijn we nog niet uitgekeken en zullen we met regelmaat in de natuur te vinden zijn met onze camera's.'

Bent u al geabonneerd op onze digitale nieuwsbrief? Deze gratis nieuwsbrief komt vier keer per jaar uit. Zie www.drentscheaa.nl/actueel/digitale-nieuwsbrief.

DRENTSCHE AA
NIEUWSBRIEF

@NPDrentscheaa

www.facebook.com/drentscheaa

www.instagram.com/nationaal_park_drentscheaa

Colofon

Secretariaat Nationaal Park Drentsche Aa

Kees Folkertsma, Elaine Sapulete
Postbus 122, 9400 AC Assen
Telefoon: (0592) 365 555
E-mail: drentscheaa@drenthe.nl
Internet: www.drentscheaa.nl

Communicatie en Educatie Nationaal Park Drentsche Aa

IVN Drenthe: André Brasse, Timanca Manak
Postbus 125, 9400 AC Assen
Telefoon: (0592) 371 740
E-mail: drentscheaa@ivn.nl

Teksten en eindredactie

Henk van den Brink, Noordwolde (Gn)

Redactie

André Brasse, Henk van den Brink, Timanca Manak

Fotografie

NP Drentsche Aa (tenzij anders aangegeven)

Grafische verzorging

Docucentrum provincie Drenthe

Cartografie

GIS en Cartografie provincie Drenthe
Druk Scholma, Bedum

Verspreiding

Post NL

© Secretariaat Nationaal Park Drentsche Aa 2021
ISSN: 1876-8989

Nederland heeft 21 nationale parken

Excursieprogramma

Excursieprogramma

Drentsche Aa

Drentsche Aa

Activiteiten uitgelicht

Het excursieprogramma van Nationaal Park Drentsche Aa is weer van start gegaan! Kijk voor de excursies in de komende periode op de activiteitenpagina van de website: www.drentscheaa.nl/actueel/activiteiten

Drentsche Aa

HET SPAREN WAARD

Help mee met gift

Heeft het Drentsche Aa-gebied ook uw hart gestolen? U kunt meehelpen het gebied zo mooi te houden door een gift te doen aan het Gebiedsfonds Drentsche Aa. Elke bijdrage, groot of klein, wordt gebruikt voor het onderhoud en waar nodig herstel van dit prachtige landschap. U kunt uw bijdrage overmaken naar IBAN: NL73 RABO 0129.0784.84 op naam van Stichting Gebiedsfonds Drentsche Aa.

Meer weten? Kijk op www.gebiedsfondsrentscheaa.nl.

Gebiedsfonds
DRENTSCHE AA

Door de beperkte oplage van Doorstroom is het niet mogelijk om met een wikkel of print op het blad zelf te werken. De biobased afbrekbare plastic verpakking is vooralsnog de enige oplossing. Mocht u het blad alleen digitaal of zelfs helemaal niet meer willen ontvangen, meld dit dan via drentscheaa@drenthe.nl

Partner van
Geopark de Hondsrug
UNESCO Global Geopark

